

Gezond lang doorwerken is illusie voor zware beroepen

BN DeStem 11/9/2021

PEET VOGELS

Vroeg met pensioen niet betaalbaar voor versleten werknemers

Honderdduizenden oudere werknemers dreigen voortijdig uit te vallen, waarschuwt vakbond CNV. Ze kunnen niet eerder stoppen met werken, maar zijn wel versleten.

Elke doordeweekse ochtend gaat om vijf uur de wekker bij Evert van der Steege. „En om vijf uur 's middags ben ik weer thuis. Twaalf uur van huis iedere dag." En met kinderen van 2 en 7 jaar oud heeft hij ook nog een druk gezinsleven. Van der Steege (46) werkt al 25 jaar als timmerman in de bouw. „Dat is fysiek zwaar werk. Ik heb nu al lichamelijke klachten. Dit werk ga ik niet tot mijn pensioen volhouden."

Zoals Evert zijn er nog honderdduizenden, zegt Patrick Fey, vicevoorzitter van vakbond CNV. De bond hield een onderzoek onder 2100 leden van 45 jaar en ouder. Acht op de tien ondervraagden gaf aan eerder te willen stoppen met werken, omdat het werk te belastend is. Maar zes op de tien verwacht dat eerder stoppen met werken niet zal lukken, vooral vanwege financiële redenen. Of de baas wil ze niet laten gaan omdat er te weinig personeel is.

In het onlangs afgesloten pensioenakkoord is een regeling opgenomen die eerder stoppen met werken voor mensen met een zwaar beroep mogelijk maakt, de Regeling Vervroegd Uittreden (RVU). Die regeling houdt in dat iemand maximaal drie jaar voor de AOW-leeftijd kan stoppen met werken. Hij of zij krijgt dan een uitkering ter hoogte van de AOW, zo'n 1200 euro netto per maand. Die uitkering kunnen mensen aanvullen met spaargeld of ze kunnen alvast een deel van het pensioen naar voren te halen.

„Maar juist voor mensen met een zwaar beroep is de RVU vaak niet haalbaar", zegt Fey. „Die mensen hebben vaak een laag loon en een inkomensachteruitgang tot AOW-niveau kunnen ze niet hebben." Die groep heeft nauwelijks spaargeld en een klein pensioen, zodat ze ook geen pensioen naar voren kunnen halen.

De vraag is dus of de RVU de oplossing is voor mensen met een zwaar beroep. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid deed eerder dit jaar onderzoek en kwam tot sombere conclusies. Dit jaar zullen er naar verwachting 2500 mensen gebruik maken van de RVU. Over de hele looptijd, tot 2026, zullen 20.000 mensen er gebruik van maken.

Aderlating

Fey is minder somber. „Er zijn in veel cao's nog geen afspraken over de RVU gemaakt, dus ik denk dat het aantal mensen dat er gebruik van gaat maken wel groter wordt." Maar de financiële aderlating is wel een serieus probleem. CNV wil daarom dat mensen na 45 dienstjaren met pensioen kunnen.

Minister van Sociale Zaken Wouter Koolmees wil daar niet aan. Het zou de schatkist miljarden kosten en bovendien is het moeilijk uitvoerbaar. Van veel mensen is niet duidelijk wanneer ze met werken begonnen zijn, dus is niet te bepalen wanneer ze 45 jaar gewerkt hebben.

Van der Steege ziet ondertussen de gevolgen van de stijgende pensioenleeftijd. „Vroeger kon je na

veertig dienstjaren met pensioen in de bouw. Nu moet iedereen langer doorwerken en neemt de werkdruk toe." De timmerman onderneemt nu zelf actie voor betere werkomstandigheden. „Ik zit in de ondernemingsraad en daar pleit ik voor beleid om oudere werknemers gezond de eindstreep te laten halen. Het bedrijf staat daar ook voor open om mensen duurzaam inzetbaar te maken."

Preventie

Maar dat is nog lang niet overal het geval. „Duurzame inzetbaarheid is vaak nog een papieren werkelijkheid", erkent Fey. Ook Gertjan Beens, voorzitter van de NVAB, de beroepsvereniging voor bedrijfsartsen, ziet dat er nog veel moet worden verbeterd. "Mensen leven wel langer, maar het aantal gezonde jaren loopt sterk uiteen, afhankelijk van je sociale status."

Om mensen gezond de eindstreep te laten halen moet er al vanaf het begin van iemands carrière aandacht voor preventie zijn, zegt Beens. "Nu wordt een oudere werknemer ontzien door een jongere extra te belasten. Dan is de volgende schade al in zicht."

Werkgevers moeten zich bewust worden van het effect dat werken heeft op de gezondheid. "Nachtwerk leidt bijvoorbeeld tot gezondheidsschade. We hebben vorig jaar opgeroepen nachtwerk te beperken. Nu kiezen bedrijven vaak om bedrijfseconomische redenen voor nachtwerk. Maar gezondheid zou ook meegewogen moeten worden bij zo'n keuze."

Het zal nog tientallen jaren duren voor het preventiebeleid succesvol is. In de tussentijd blijft het probleem dat ouderen versleten zijn voor pensioendatum. "Ik wil later ook nog van mijn gezin en kleinkinderen kunnen genieten", zegt Van der Steege. "Het is frustrerend als je dan achter een rollator loopt."